

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การประเมินผลโครงการรณรงค์การบริโภค
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : กรณีศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อพิจารณาเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เทพโรงทอง สาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
2. นายวิรัตน์ พุ่มจันทร์ นักวิชาการสาธารณสุข 9 ด้านส่งเสริมพัฒนา สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ
3. นายนิพนธ์ มานะสถิตพงศ์ นักวิชาการสาธารณสุข 9 ด้านส่งเสริมพัฒนา สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการประเมินผลโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
: กรณีศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ

เลขที่ □□□□

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การประเมินผลโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

: กรณีศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ

ข้าพเจ้านางสาวคลใจ ทองสิงห์ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการจัดการ วิชาเอก รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง "การประเมินผลโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ : กรณีศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ โดยแบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต ตามลำดับ

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการในอนาคต ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง ซึ่งผู้ศึกษาจะรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยจะประมวลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

คำชี้แจง แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านบริบท

ส่วนที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ส่วนที่ 3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ส่วนที่ 4 ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ

ตอนที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คำชี้แจง

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ปฏิบัติงาน หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขอให้ท่านพิจารณาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านต่าง ๆ ของรายการประเมินตามความเห็นของท่าน โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของการดำเนินการให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
	ส่วนที่ 1 ด้านบริบท						
1	นโยบายของรัฐในการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายที่มีความชัดเจน						()
2	นโยบายของรัฐในการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้						()
3	โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่						()

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
4	ประชาชนในพื้นที่ เห็นความสำคัญของการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
5	ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้รัฐดำเนินการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
6	ประชาชนในพื้นที่มีความพร้อมและเต็มใจสนับสนุนการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
7	หน่วยงานของท่านมีความพร้อมที่จะดำเนินการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
8	ประชาชนในพื้นที่ รับรู้มาตรการทางกฎหมายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างทั่วถึง						()
ส่วนที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า							
9	จำนวนบุคลากรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งภาครัฐและภาคประชาชนมีเพียงพอ						()
10	รูปแบบการดำเนินงานมีการตั้งคณะทำงาน และกำหนดผู้รับผิดชอบในภารกิจอย่างชัดเจน						()
11	หน่วยงานของท่านมีความเพียงพอด้านงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการ						()

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
12	การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ใน กิจกรรมการรณรงค์ได้รับการ สนับสนุนรวดเร็ว ทันการ						()
13	หน่วยงานของท่านใช้วิธีการรณรงค์ แบบเข้าถึงตัวประชาชนในพื้นที่						()
14	ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันหน่วยงานของ ท่านมุ่งงานด้านการบำบัดรักษา/ควบคุม การเฝ้ามากกว่าการป้องกัน						()
15	หน่วยงานของท่านมีเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการรณรงค์ลด การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่าง เพียงพอ						()
16	สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการ รณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์มีความเหมาะสม ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพในพื้นที่						()
17	หน่วยงานของท่านได้รับการสนับสนุน เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ใน กิจกรรมการรณรงค์ลดการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหน่วยงานอื่น						()
ส่วนที่ 3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน							
18	หน่วยงานของท่านมีการวางแผนในการ ดำเนินงานตามโครงการรณรงค์ลดการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
19	แผนดำเนินงานของท่านมีความ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ						()

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
20	หน่วยงานของท่านมีการปฏิบัติตาม แผนงานและโครงการอย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง						()
21	การจัดทำโครงการมีการสำรวจความ เป็นไปได้ของโครงการ						()
22	หน่วยงานของท่านจัดทำโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับแผนการ ดำเนินงาน						()
23	กลุ่มเป้าหมายของโครงการรณรงค์ลด การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เน้น กลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงาน						()
24	ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญในงานที่ ปฏิบัติ						()
25	เจ้าหน้าที่ ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเตรียม ความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติงาน						()
26	เจ้าหน้าที่ มีความรู้ ทักษะ และ ประสบการณ์ ในงานที่ปฏิบัติ						()
27	หน่วยงานของท่านมีการทำงานเป็นทีม						()
28	มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อกำหนด แนวทางการดำเนินงาน และปฏิทินการ ปฏิบัติงาน						()
29	การติดต่อประสานงานภายใน หน่วยงาน และภายนอกหน่วยงาน ได้รับความร่วมมืออย่างดี						()

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
30	หน่วยงานของท่านได้ดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์						()
31	หน่วยงานของท่านได้ร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นในการสร้างเครือข่ายดำเนินการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างกว้างขวาง						()
32	หน่วยงานของท่านได้ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ถึงพิษภัย และอันตรายจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ประชาชนได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง						()
33	หน่วยงานของท่านได้เสริมสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการดื่มและการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางเป็นรูปธรรม						()
34	มาตรการหรือการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้โครงการประสบผลสำเร็จได้						()
35	การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประสบผลสำเร็จได้						()
36	กิจกรรมการรณรงค์ต่าง ๆ เน้นกระทำในช่วงเทศกาล งานบุญประเพณี และวันสำคัญ						()

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับของความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
37	หน่วยงานของท่านมีการติดตาม ความก้าวหน้าของโครงการเป็นระยะ						()
38	หน่วยงานของท่านมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อใช้ปรับปรุงงานในครั้งต่อไป						()
39	หน่วยงานของท่านมีการประเมิน สรุปผลการดำเนินงาน และรายงาน ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบ						()
ส่วนที่ 4 ด้านผลผลิต							
40	การดำเนินโครงการสามารถลดการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้						()
41	ประชาชนได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากการรณรงค์						()
42	ประชาชนได้รับความปลอดภัยทั้งชีวิต และทรัพย์สิน หลังจากรณรงค์แล้ว						()
43	ประชาชนให้การยอมรับและให้ความ ร่วมมือในการรณรงค์ลดการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี						()
44	ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ ผลักดันให้โครงการบรรลุเป้าหมายได้						()
45	การดำเนินโครงการ สามารถปรับ พฤติกรรม และนิสัยการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของประชาชนได้						()

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ

46. ในการดำเนินงานตามโครงการรณรงค์คัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านเห็นว่ามี
ปัญหา และ อุปสรรคอย่างไร โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

47. โปรดเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ก

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นรายด้าน
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
Reliability Analysis – Scale (ALPHA)

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ด้านบริบท (Context)				
A1	154.2333	453.9782	.2126	.9459
A2	154.1667	452.2816	.3039	.9450
A3	154.5667	441.2885	.5480	.9435
A4	154.9667	436.5851	.5788	.9433
A5	154.0333	460.9299	.0373	.9472
A6	154.6667	441.8851	.4658	.9442
A7	153.8667	441.3609	.5865	.9433
A8	154.8333	446.0747	.4686	.9441
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)				
B1	154.8667	449.9816	.3658	.9447
B2	154.7667	443.8402	.4898	.9439
B3	155.3000	448.9069	.3347	.9451
B4	155.4667	447.0851	.4312	.9443
B5	154.9000	441.4724	.5682	.9434
B6	154.5333	457.2920	.0979	.9474
B7	154.9333	446.6851	.3980	.9446
B8	154.8667	445.4299	.4980	.9439
B9	155.2000	443.8897	.5157	.9438
ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process)				
C1	154.3333	442.9885	.5499	.9435
C2	154.0667	439.0989	.6566	.9429

ค่าความเชื่อมั่น (ต่อ)

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process)				
C3	153.9000	446.2310	.5167	.9438
C4	154.4667	449.1540	.4182	.9443
C5	154.2667	437.3747	.6857	.9426
C6	153.9000	444.5069	.6104	.9433
C7	154.1000	445.1966	.5296	.9437
C8	154.1333	443.7057	.6919	.9430
C9	154.1000	438.0241	.7103	.9426
C10	153.8667	446.1195	.5060	.9438
C11	154.3000	442.2172	.6438	.9431
C12	154.3667	441.5506	.6200	.9431
C13	154.4667	438.8782	.6321	.9430
C14	154.4333	440.8747	.6379	.9430
C15	154.1000	438.7138	.6900	.9427
C16	153.8333	436.2126	.7533	.9423
C17	154.4000	443.4207	.4333	.9444
C18	154.1000	446.8517	.3623	.9449
C19	153.6333	451.7575	.3294	.9449
C20	154.4333	433.2885	.7849	.9419
C21	154.1667	436.4885	.7719	.9422
C22	154.2000	444.7862	.5470	.9436
ด้านผลผลิต (Output)				
D1	154.4333	444.2540	.5102	.9438
D2	154.5667	439.7023	.5658	.9434
D3	154.2667	448.1333	.4338	.9443

ค่าความเชื่อมั่น (ต่อ)

Item	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
------	-------------------------------------	---	--	-----------------------------

ด้านผลผลิต (Output)

D4	154.6333	438.4471	.6058	.9431
D5	154.8667	434.3264	.6908	.9425
D6	154.5667	435.0126	.6854	.9426

Reliability Coefficients

N of Case = 30.0

N of Items = 45

Alpha = .9450

ภาคผนวก ง

โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โครงการรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. หลักการและเหตุผล

1.1 สถานการณ์ปัญหา

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพและสังคมอย่างรุนแรง โดยเป็นสาเหตุสำคัญของโรคและการบาดเจ็บมากกว่า 60 กลุ่มโรค (อุบัติเหตุจราจร, โรคหัวใจและหลอดเลือด, มะเร็งของอวัยวะต่าง ๆ, บาดเจ็บจากความรุนแรง เป็นต้น) ที่สำคัญผลกระทบต่อความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น จากการสูญเสียกำลังผลิต ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ และค่าเสียหายรวมรายจ่ายของรัฐจากอาชญากรรมและความรุนแรง ในประเทศไทยนั้น พบว่าภาระโรคจากการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นอันดับ 3 รองจากเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย และการบริโภคยาสูบ ความเสียหายทางเศรษฐกิจเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจรประมาณไว้ในระดับร้อยละ 2-3 ของรายได้ประชาชาติ หรือราวหนึ่งแสนล้านบาทต่อปี ถ้ารวมความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งหมด น่าจะไม่ต่ำกว่า 5 แสนล้านบาทต่อปี

ประชาชนไทยมีแนวโน้มการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีอัตราการบริโภคเฉลี่ย 58.0 ลิตร ต่อคนต่อปีในปี 2546 เพิ่มจากปี 2532 ที่อัตราการดื่มเฉลี่ย 20.2 ลิตรต่อปีเกือบ 3 เท่าตัว เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศทั่วโลก พบว่าคนไทยมีการบริโภคแอลกอฮอล์ สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก และที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือ การบริโภคของวัยรุ่น เพศชายวัย 11 – 19 ที่บริโภคเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์มีจำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ของประชากรในกลุ่มอายุนี้ และแนวโน้มในช่วงเวลาเพียง 7 ปี (2539-2546) ที่กลุ่มผู้หญิงวัย 15 -19 ปี บริโภคเพิ่มขึ้นเกือบ 6 เท่า

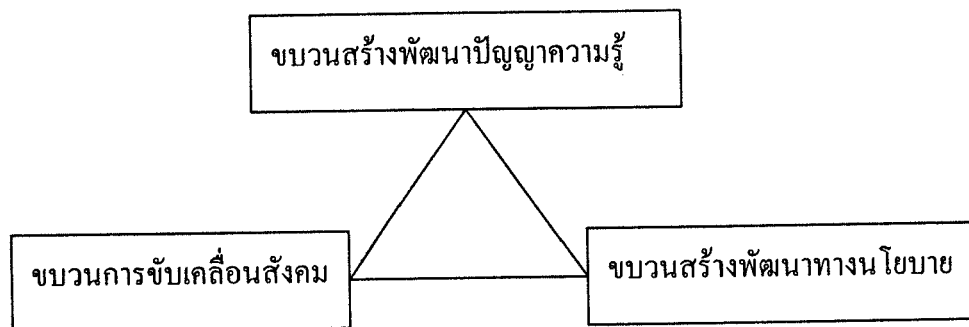
ธนาคารโลกได้เสนอไว้ใน The World Development Report 1993 เรื่อง 'Investing in Health' สนับสนุนรัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ให้มีนโยบายควบคุมการบริโภคสุรและสูราอย่างเข้มงวด และระบุอย่างชัดเจนว่าการตัดสินใจในเรื่องนี้เป็นการตัดสินใจเชิงสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสุขภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากประสบการณ์ของประเทศต่างๆพบว่า การควบคุมหรือความพยายามในการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใช้เวลานานและต้องมีการดำเนินการในหลายด้านพร้อม ๆ กัน ทั้งมาตรการทางภาษีและราคา ด้านการออกกฎหมายและกฎระเบียบอื่นๆ เช่น การจำกัดการเข้าถึง

และการซื้อ การจำกัดความหนาแน่นของแหล่งขาย การจำกัดวันเวลา การจำกัดอายุ การจำกัดการโฆษณา ด้านการศึกษาและให้ความรู้ รวมทั้งมาตรการทางสังคมและการณรงค์

1.2 สถานการณ์ควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

หลังจากที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพได้เกิดขึ้น ในปี 2544 สภาพปัญหาจากการแอลกอฮอล์ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวด มีการจัดทำสถิติตัวเลข เก็บกรณีศึกษา จัดทำเอกสารและสื่อโฆษณา ศึกษาสภาพปัญหาและมาตรการแก้ไขจากต่างประเทศ และร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานี้ โดยการทำงานเป็นขบวนการ 3 ขบวนการ ได้แก่ ขบวนการพัฒนาปัญญาความรู้ ขบวนการพัฒนาทางนโยบาย และขบวนการขับเคลื่อนสังคม ตามแนวทาง “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”

(ศ.นพ.ประเวศ วะสี, สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา)

ขบวนการพัฒนาปัญญาความรู้ มีหน่วยที่ดำเนินการหลัก ได้แก่ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) เป็นต้น

ขบวนการพัฒนานโยบาย มีองค์กรหลัก ได้แก่ คณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ (คบอช.) กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น

ขบวนการเคลื่อนไหวสังคม มีองค์กรหลัก ได้แก่ ภาควิชาขององค์กรงดเหล้า โดยมีสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า เป็นหน่วยประสาน

จากการขับเคลื่อนที่ผ่านมา ในขณะนี้ ประเทศไทยได้มีมาตรการควบคุมและรณรงค์ลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้

1. มติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 29 กรกฎาคม 2546 คือ

1) มาตรการในการจำกัดเวลาโฆษณาทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ระหว่าง เวลา 05.00 – 22.00 น. (ยกเว้นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของน้ำหนัก)

2) มาตรการในการควบคุมเนื้อหาให้เป็นลักษณะภาพลักษณ์ของบริษัทหรือกิจกรรมเท่านั้นที่อนุญาตให้โฆษณาได้นอกเหนือเวลา 05.00-22.00 น.

3) มาตรการเขตปลอดการโฆษณา ในสถาบันการศึกษาและรัศมี 500 เมตร การแข่งขันกีฬาระดับชาติ และโรงพยาบาลศูนย์ (แต่ยังไม่มีมีการบังคับใช้จริงจัง)

4) มาตรการต้องมีคำเตือน ที่ภษณะบรรจุ และการโฆษณาทางป้ายกลางแจ้งด้วยขนาด สี ที่เห็นได้ชัด

5) มาตรการในการกำหนดอายุผู้ซื้อ โดยห้ามจำหน่ายแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี

6) มาตรการการลงโทษผู้ฝ่าฝืนซ้ำซาก

2. นายกรัฐมนตรีรับในหลักการ ตามข้อเสนอของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน และมอบให้คณะกรรมการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์แห่งชาติ (คบอช.) ไปดำเนินการ ในวันที่ 1 ตุลาคม 2547 โดยมีประเด็นที่เพิ่มเติม ได้แก่

1) มาตรการรณรงค์ให้ความรู้และประชาสัมพันธ์อย่างเข้มข้น เข้าถึง และต่อเนื่อง เพื่อสร้างค่านิยมใหม่ที่ถูกต้อง เน้นป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ และลด ละ เลิก นักดื่มหน้าเก่า

2) มาตรการสร้างและสนับสนุนแนวร่วมให้เกิดกิจกรรม เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร ภาคเอกชน เพื่อเป็นเครือข่ายเคลื่อนไหว

3) มาตรการเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิต

4) มาตรการออกใบอนุญาตและเพิ่มค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำหน่าย

5) มาตรการกำหนดเขตพื้นที่ปลอดการจำหน่ายและการดื่ม เช่น ศาสนาสถาน สถานศึกษา ร้านสะดวกซื้อในสถานบริการน้ำมัน เป็นต้น

3. มติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2547 กำหนดให้วันอาทิตย์เป็นวันครอบครัวแข็งแรง (Healthy Family Day) โดยให้หน่วยราชการหามาตรการควบคุมและรณรงค์ให้มีการงดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, บุหรี่ อดขายमुखสิ่งเสพติดอื่น และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว

1. การรณรงค์ในเทศกาล วันสำคัญ เพื่อปรับทัศนคติ ค่านิยม และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเอาใจใส่ต่อปัญหาในสังคม รวมถึงการเฝ้าระวังช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตจำหน่ายแอลกอฮอล์จะใช้เป็นโอกาสเข้าหากลุ่มเป้าหมาย

ซึ่งมาตรการต่าง ๆ เหล่านี้มีองค์กร หน่วยงาน หลายฝ่ายได้ลงมือปฏิบัติ และบางประเด็นยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง โดยใน 3 ปี ที่ผ่านมา ได้เกิดการรวมตัวขึ้นของหน่วยงานต่างๆ และเกิดสำนักงานประสานงานเพื่อร่วมกันรณรงค์ในเรื่องนี้

1.3 เครือข่ายองค์กรงดเหล้า และสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.)

เครือข่ายองค์กรงดเหล้า เป็นเครือข่ายภาคประชาชนรวมตัวและมีการจัดการเครือข่ายขึ้นเมื่อประมาณกลางปี 2546 โดยเริ่มจากการนัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการของแกนนำสำคัญกลุ่มเล็ก ๆ ในวันที่ 12 มิถุนายน 2546 โดยมี ศ.นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม นพ.สุกกร บัวสาย เป็นผู้นำเพื่อหารือกันในประเด็นการผลักดันมาตรการการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะมาตรการห้ามโฆษณา รวมถึงการหารือถึงวิธีการทำงานร่วมกันของ สสส. กับกระทรวงสาธารณสุข ประกอบกับคณะกรรมการผู้บริหารฯ สสส. เห็นว่า สสส. ควรทำงานเรื่องเหล้าบุหรี่ให้มากขึ้น

การหารือทำให้เกิดข้อเสนอกลยุทธ์การรณรงค์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเข้าพรรษาเดือนกรกฎาคม 2546 ที่จะมาถึง จากนั้น ที่ประชุมจึงได้นัดประชุมคณะทำงานย่อยขึ้นในวันที่ 19 มิถุนายน 2546 เพื่อดำเนินการจัดการเชิงภาคีพันธมิตรและเตรียมสถิติข้อมูล และได้จัดประชุมในวันที่ 21 มิถุนายน 2546 ในที่ประชุมทุกฝ่ายเห็นด้วยอย่างยิ่งในการรณรงค์ช่วงเข้าพรรษา และได้กำหนดแนวคิดหลักในการรณรงค์ การนำเสนอสื่อในการรณรงค์ การนำเอาหลักการ “ปฏิญาณตนงดเหล้าเข้าพรรษา” มาใช้ การจัดทำ “โลโก้” และการขับเคลื่อนในพื้นที่ผ่านองค์กรภาคีต่างๆ และเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างมีทิศทาง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการรณรงค์ และคณะกรรมการดำเนินการโครงการรณรงค์ขึ้น

การขับเคลื่อนที่หลากหลายทั้งการสร้างกระแสผ่านสื่อสปอทโทรทัศน์ การแถลงข่าว การเข้าพบนายกรัฐมนตรี รวมถึงกระทรวงสาธารณสุขได้นำนโยบายนี้ไปปฏิบัติด้วย ทั้งนี้ มีการจัดงานใหญ่ร่วมกันก่อนเข้าพรรษา ณ พุทธมณฑล ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2546 จากนั้น ภาคีพันธมิตรต่าง ๆ เช่น วัดธรรมกาย, สถาบันราชภัฏ 41 แห่ง, ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ, เสถียรธรรมสถาน, ศูนย์พัฒนาคุณธรรม วังน้อย, สมาพันธ์ชมรมวิ่งเพื่อสุขภาพแห่งประเทศไทย, เครือข่ายชาวอโศก, สภาอุตสาหกรรม, เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา, สมาคมหมออนามัย และการร่วมมือกับกองทัพ เป็นต้น ทั้งนี้ การขับเคลื่อนดังกล่าว เป็นความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่ระดมความรู้ และการลงมือทำ ภายใต้อาณัติเดียวกัน อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

อย่างไรก็ตาม การประสานงานภาคีพันธมิตรต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนสื่อรณรงค์ จำเป็นต้องมีหน่วยจัดการจึงได้มอบหมายให้ “มูลนิธิเพื่อนช่วยเพื่อน” เป็นศูนย์ประสานงานในการส่งสื่อ และเป็นหน่วยรับใบปฏิญาณตนคืนมา รวมถึงการเป็นศูนย์รับปรึกษาปัญหาทางโทรศัพท์

การประเมินผลโครงการเมื่อออกพรรษา ได้มีการสำรวจความคิดเห็นของ เอแบคโพล พบว่า ประชาชน ร้อยละ 84.7 เห็นสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 94.5 เห็นด้วยกับการรณรงค์

และสำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ดื่มเหล้า พบว่า ร้อยละ 55.9 จดดื่มในปี 2546 นี้ ซึ่งผลจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นที่น่าพอใจ

หลังจากนั้นคณะทำงานได้กำหนดให้มีการรณรงค์ต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมทอดกฐินปลอดเหล้า ขึ้นเพื่อเป็นการรณรงค์ปิดท้ายช่วงเข้าพรรษา และได้จัดการประชุมสมัชชางดเหล้าขึ้นในเดือนตุลาคม 2546 และในที่ประชุมได้เชิญชวนให้ทุกฝ่ายมาร่วมเป็นเครือข่ายขององค์กรงดเหล้า และต่อมา สสส. ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายขององค์กรงดเหล้าขึ้น โดยมีตัวแทนจากองค์กรภาคีร่วมเป็นคณะกรรมการ และมี ศ.นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม เป็นประธาน ซึ่งคณะกรรมการฯ และภาคีเครือข่าย ได้ร่วมกันรณรงค์ในกิจกรรมปีใหม่ 2547 และกิจกรรมวันสงกรานต์ปี 2547

ในระหว่างนี้เอง สสส. ได้เล็งเห็นว่า จำเป็นต้องมีหน่วยจัดการเครือข่ายที่มีระบบ มีสำนักงาน มีบุคลากรเต็มเวลา พร้อมทั้งสนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์และการขับเคลื่อนของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ จึงได้เสนอให้คุณสงกรานต์ ภาคโชคดี หนึ่งในผู้นำขบวนการรณรงค์มาตั้งแต่ต้น ได้เป็นผู้จัดตั้งสำนักงานเครือข่ายขององค์กรงดเหล้าขึ้น ในเดือนเมษายน 2547 ขณะนั้น ได้ใช้บริเวณตึกฟ้าอภัย ภายในสันติอโศก เป็นสำนักงาน โดยได้ทุนสนับสนุนจาก สสส. เพื่อดำเนินการจัดตั้งสำนักงาน และทุนเพื่อสนับสนุนภาคีเครือข่าย และต่อมาจึงได้ย้ายสำนักงานมาอยู่ที่อยู่ปัจจุบัน

สสส. ได้ให้การสนับสนุนโครงการเพื่อจัดตั้งสำนักงานเครือข่ายขององค์กรงดเหล้าในฐานะเสมือนองค์กรเสริมการทำงานของ สสส. ในการเป็นหน่วยจัดการ ประสานงาน และผลักดันยุทธศาสตร์ โดยได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน 11,334,500 บาท และงบประมาณเพื่อสนับสนุนภาคีเครือข่าย 60 ล้านบาท ให้ดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน 2547- เมษายน 2548 ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว กระทำภายใต้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ (นักดื่มหน้าใหม่คือ กลุ่มเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี)
2. สร้างองค์กรแม่แบบ ให้เป็นเขตปลอดแอลกอฮอล์
3. สร้างจิตสำนึก ค่านิยม และวัฒนธรรมใหม่ (เช่น สนุกได้ เเท่ได้ ฉลองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาแอลกอฮอล์)
4. ส่งเสริมให้แต่ละภาคีทำงานตามความถนัดในพื้นที่ ทั่วประเทศ
5. ทำงานประสานยุทธศาสตร์กับคณะกรรมการด้านกฎหมายและวิชาการ ของคณะกรรมการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ (คปอช.)

1.4 2 ปีที่ผ่านมาของเครือข่ายองค์กรงดเหล้า

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ได้ประสานและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายประมาณ 200 องค์กร โดยได้แบ่งคุณลักษณะของภาคี ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ภาคีเชิงยุทธศาสตร์ และภาคีความร่วมมือ คือ

1.4.1 ภาวเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ องค์การที่ สสส./สกล. เห็นว่ามีศักยภาพในการดำเนินโครงการตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด จึงให้การสนับสนุนงบประมาณ ได้แก่ สมาคมหมออนามัย, เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา, ศูนย์พัฒนาคุณธรรม วัณน้อย, สมาพันธ์รวมใจไทยทั้งชาติ, กลุ่ม NONA Club , กลุ่มวัยมันส์ รู้ทันแอลกอฮอล์ สภาอุตสาหกรรม เป็นต้น

1.4.2 ภาวความร่วมมือ ได้แก่ องค์การที่ สสส./สกล. เห็นว่า สามารถร่วมดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด ตามศักยภาพของตนเอง โดยให้การสนับสนุนเชิงสื่อ ความรู้ เทคนิควิธีการ หรือ สสส./สกล. อาจจะขอความร่วมมือให้ร่วมดำเนินการ เช่น กองบัญชาการทหารสูงสุด, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ธนาคาร, ปิ๊มน้ำมัน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีองค์กรและประเด็นอื่นๆ ที่ สสส. ประสานงานโดยตรง ได้แก่ การยุติความรุนแรงในผู้หญิงและเด็กที่มิบังจายจากสุรา โดยมูลนิธิเพื่อนหญิง ประเด็นปัญหาเด็กเยาวชนที่ก่อคดีในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นต้น

ส่วนการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด เกิดผลการดำเนินการ จำแนกตามยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. การรณรงค์เพื่อปรับทัศนคติ ค่านิยม และสร้างกระแสสังคม ได้แก่
 - การรณรงค์ในช่วงปีใหม่ เครือข่ายเสนอทางเลือกให้สังคม ภายใต้มessage ว่า มอบของขวัญให้คนที่คุณรักด้วยของขวัญที่ดีต่อสุขภาพ โดยมอบกระเช้าปลอดเหล้า หรือของขวัญที่ดีที่สุดของครอบครัวคือตัวคุณเอง “โปรดคงครองด้วยเหล้า”
 - ในช่วงวันสงกรานต์ เครือข่ายเสนอทางเลือกใหม่ให้สังคม ในประเด็นเรื่องการฉลองสงกรานต์อย่างมีสติ ฟั่นฟูประเพณีที่ดีงาม และร่วมกับเครือข่ายลดอุบัติเหตุในช่วงสงกรานต์ “ตั้งสติก่อนสตาร์ท”
 - ช่วงเข้าพรรษา รณรงค์เรื่อง“งดเหล้าเข้าพรรษา” โดยปี 2547 ที่ผ่านมามีผู้ร่วมลงนามปฏิญาณตนทั้งหมดตลอดช่วงเข้าพรรษาประมาณ 200,000 คน ผ่านกิจกรรมที่ภาคีเครือข่ายจัดในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีภาคีเครือข่ายหลัก ได้แก่ สมาคมหมออนามัย, เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา, ศูนย์คุณธรรมอำเภอวังน้อย มูลนิธิเพื่อนหญิง, สมาพันธ์ชมรมวิ่งแห่งประเทศไทย, สมาพันธ์รวมใจไทยทั้งชาติ เป็นต้น
 - หลังออกพรรษา ได้รณรงค์ต่อเนื่องคือ “งดเหล้า ทอดกฐิน” เพื่อการทำบุญโดยไม่มีแอลกอฮอล์
 - รับน้องปลอดเหล้า เป็นการสร้างค่านิยมที่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเพณีการรับน้อง

2. การสร้างเครือข่ายส่งเสริมการลดละเลิก และ เครือข่ายสกัดนักดื่มหน้าใหม่

ได้แก่

- กลุ่มเยาวชน ในแนวคิดเรื่อง “การสัคนักคืบหน้าใหม่” โดยได้สนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันของนักศึกษา นักเรียน เช่น กลุ่ม NONA , กลุ่ม วิทยันส์รู้ทันแอลกอฮอล์ เป็นต้น
- กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม ได้สนับสนุนโครงการพัฒนาเครือข่ายโรงงานอุตสาหกรรม ให้เกิดการตื่นตัวให้ผู้เกี่ยวข้องได้สนใจพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ สภาอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. การณรงค์เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดเหล้า ได้แก่

- การสนับสนุนโครงการ “โคราชวัดปลอดเหล้า” เพื่อนำร่องระดับจังหวัดในการทำให้วัดเป็นเขตปลอดเหล้าทั้งจังหวัด ภายใน 3 ปี โดยร่วมกับภาคีองค์กรในจังหวัด นครราชสีมา

4. การสนับสนุนสื่อเพื่อการรณรงค์สื่อกลางใช้ทั้งปี

- ผลิตคู่มืองดเหล้า
- ผลิตหนังสือการ์ตูน เหล้าจำ ลาก่อน
- ผลิต Fact sheet
- ผลิตเอกสาร หรือสื่อ อีเล็กทรอนิกส์ อื่นๆ ตามความจำเป็น หรือความต้องการของภาคี

5. การประสานงานกับฝ่ายนโยบาย และวิชาการ

- พัฒนาร่วมกันในเรื่อง การจัดทำกฎหมาย การเสนอมาตรการควบคุมการโฆษณา ความร่วมมือบังคับใช้กฎหมาย แลร่วมกับเครือข่ายลดอุบัติเหตุ ในการรณรงค์ลดการดื่มเพื่อลดอุบัติเหตุ

1.5 วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จุดแข็ง และจุดอ่อน 2 ปีที่ผ่านมา

สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า ในฐานะองค์กรที่เกิดขึ้นมาใหม่ ภายใต้สถานการณ์ที่กระแสรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาการบริโภคแอลกอฮอล์กำลังได้รับการตอบรับอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ขบวนการรณรงค์เองก็เพิ่งเริ่มต้นจึงมีกิจกรรมการรณรงค์หลากหลายและมีทุกระยะใน 1 ปี (ที่ผ่านมา) ทั้งรูปแบบวิธีการกลยุทธ์ก็มีการปรับเปลี่ยน ไม่ลงตัวอยู่มาก ดังนั้น สคส. จึงอยู่ในภาวะที่ถูกคาดหวังสูง ต้องทำงานแข่งกับเวลา ขณะที่การจัดการภายในองค์กรยังไม่เข้มแข็ง เพราะในการเริ่มจัดตั้งองค์กรนั้น บุคลากรสำนักงานยังไม่ตกผลึกทางความคิด ทั้งยังต้องเรียนรู้วิธีการทำงานแบบเรียนไปทำผิดไปเข้าใจไป

นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อภาพรวมการทำงานที่สำคัญอีกประการ ได้แก่

การทำหน้าที่เป็นเสมือนองค์กรเสริมงานของสำนัก 1 ของ สสส. และการเป็นหน่วยสนับสนุนภาคีเครือข่าย ทำให้แม้ว่า สสส. จะมียุทธศาสตร์ของตนเอง แต่ก็ไม่ได้ทำเอง จึงต้องใช้เวลาที่บุคลากรจะทำความเข้าใจในบทบาทนี้ ที่ผ่านมามีงานจำนวนมากที่กำหนดงานเชิงรุกได้เลย แม้แต่การสนับสนุนซึ่งเป็นภารกิจหลัก ก็ยังไม่สามารถทำได้

อย่างไรก็ตาม ผลงานที่ผ่านมาของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมซึ่งมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ได้แก่ สสส. โดยสำนัก 1, คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการลดการบริโภคแอลกอฮอล์, ศวส., ภาคีเครือข่ายต่างๆ ซึ่ง สสส. มีบทบาทในการเป็นฝ่ายสนับสนุนทำให้เกิดคุณภาพการต่อสังคมโดยภาพรวมดังที่ผลการทำงานดังที่กล่าวไปแล้ว ซึ่งต่อไปนี้จะวิเคราะห์โดยใช้หลักการ SWOT Analysis วิเคราะห์องค์กร ดังนี้

จุดแข็งของ สสส. ที่ควรพิจารณา นำมาเป็นฐานการพัฒนาต่อ ได้แก่

1. การเป็นองค์กรใหม่ ย่อมมีโอกาสดังที่จัดระบบให้ดีขึ้นได้ง่าย โดยใส่ใบรายละเอียดภายในองค์กร เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงาน
2. มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เป็นที่รู้จักของสังคมให้การสนับสนุน
3. บุคลากรที่มีความตั้งใจ มีความสามารถในการประสานงานภาคีเครือข่าย ซึ่ง สสส. มีบุคลากรที่สามารถทำได้ดีในระดับหนึ่ง รวมถึงการรับพนักงานเข้ามาเพิ่ม หรือมีที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์

จุดอ่อน ที่ควรปรับปรุง

1. ขาดการวิเคราะห์เป้าหมาย กลยุทธ์การทำงานแต่ละกิจกรรม การวางแผนการทำงานระยะยาวที่เกิดจากการมีส่วนร่วมจากภาคี รวมทั้งขาดมุมมองใหม่ๆ ในการกำหนดกลยุทธ์
2. ขาดความเข้าใจในเนื้อหา งาน วางบทบาทหน้าที่ ผู้กำกับทิศทาง และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในและกับคณะกรรมการอำนวยการฯ ประกอบกับภาระงานที่มาก ทำให้เกิดความล่าช้าในทางปฏิบัติ เมื่อเกิดปัญหาขาดการแก้ไขที่เหมาะสม
3. ขาดการประเมินภายใน และการเชื่อมประสานกับการประเมินภายนอก
4. จำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน ที่ผ่านมามีผู้บริหาร 1 คน ผู้ประสานงาน 5 คน และธุรการ 3 คน รวม 9 คน
5. ขาดการวิเคราะห์ภาคี และไม่ได้ประสานภาคีบางองค์กรที่มีนัยยะสำคัญต่อการรณรงค์
6. ขาดการเชื่อมประสานในระดับปฏิบัติการกับภาคีใน 3 เหลี่ยมเขี้ยวอนภูเขา เช่น การเชื่อมด้านข้อมูลวิชาการเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์
7. ขาดตัวแทนที่หลากหลายของขบวนการงดแอลกอฮอล์ในการเป็นผู้นำเสนอ

ปัญหา/ทางออกแก้สังคม (Speaker)

โอกาสที่เอื้อ และองค์กรสามารถใช้โอกาสเพื่อผลักดันงาน

1. กระแสการรณรงค์อยู่ในช่วงขาขึ้น การตอบรับมีอยู่สูงมาก สคส. สามารถทำงานได้ในทุกโอกาส ทุกกลุ่มเป้าหมาย ประกอบกับ การมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอจาก สสส.
2. ภาคีเครือข่ายที่ร่วมทำงานมาตั้งแต่ต้น มีความเข้าใจในงาน และพร้อมที่จะร่วมมือ
3. มีหน่วยงานองค์กรผู้คนจำนวนมากที่เห็นด้วยกับแนวทางที่เราทำอยู่ และพร้อมที่จะเข้าร่วม
4. มีฐานพลังทางศาสนาวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้การรณรงค์ได้

อุปสรรค/ภัยคุกคาม

1. กลยุทธ์ของบริษัทเหล้าเบียร์ ในการโฆษณา ส่งเสริมการขายทุกรูปแบบ
2. สังคมส่วนใหญ่เชื่อว่าเหล้าเบียร์เป็นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์ในเพื่อนญาติพี่น้อง หรือคนแปลกหน้า และเป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรม
3. ฝ่ายการเมืองที่มีความไม่แน่นอนไม่ชัดเจนในเชิงนโยบาย เช่น การส่งเสริมเหล้าเสรี แต่ขาดการสร้างมาตรการปกป้องสังคม, การขึ้นภาษีเหล้าที่เน้นทำรายได้รัฐ และมีลักษณะเลือกปฏิบัติ, การไม่ผลักดันอย่างจริงจังในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

สรุปการวิเคราะห์

1. งานรณรงค์นี้ ต้องทำงานกันระยะยาว และจะยุ่งยากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
 2. สคส. มีจุดอ่อนขององค์กรที่ต้องปรับปรุงมาก ซึ่งอยู่ในวิสัยที่จะทำได้
 3. สสส./สคส./ภาคี อยู่ในช่วงโอกาสดีมาก และคาดว่าจะมีโอกาสอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโมเมนตัมที่เกิดจากการระดมพลังใน 2 ปีที่ผ่านมา
 4. สคส. จึงถูกคาดหวัง ต้องเร่งการทำงาน ในขณะที่การจัดการองค์กรเพิ่มเริ่มต้น
- ข้อเสนอ** ใส่ใจในการจัดองค์กร แม้โอกาสจะดีแต่ควรลงทุนความเข้มแข็งภายในองค์กรและเครือข่าย ไปพร้อม ๆ กับการสร้างกระแสโดยเลือกโอกาสที่มีผลกระทบสูง เพื่อหวังผลระยะยาว

2. การก้าวต่อไปในปีที่ 3

2.1 วิสัยทัศน์องค์กร

สังคมไทยลดการบริโภคแอลกอฮอล์ ลดนักดื่มหน้าใหม่ สังคมมีการตื่นตัวตระหนัก มีจิตสาธารณะเอาธุระต่อปัญหา ทั้งปัญหาเชิงปัจเจก สังคม และปัญหาเชิงโครงสร้าง เกิดทุนสังคม ทุนองค์กรภาคี ทุนความร่วมมือ ทุนความรู้ ทุนปัญญา ทุนค่านิยม ทุนต้นแบบ ขยายผล และเกิดนโยบายสาธารณะนำไปสู่กลไกการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์ภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง
2. ยุทธศาสตร์สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร ผู้มีจิตอาสาร่วมรณรงค์
3. ยุทธศาสตร์สร้างกระแสสังคม ค่านิยม วัฒนธรรมใหม่ และจิตสำนึก
4. ยุทธศาสตร์ผลักดันนโยบายสาธารณะ
5. ยุทธศาสตร์ประสานพลังฝ่ายนโยบายและวิชาการความรู้
6. ยุทธศาสตร์เฝ้าระวังกลยุทธของบริษัทเหล้าเบียร์

2.3 หลักการทำงาน

1. การทำงานยึดหลักประสานพลังของ 3 ขบวนการใหญ่ ตามแนวทาง สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา
2. การทำงานอย่างมีเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ เลือกกลยุทธที่ดี ใช้ “จุดคานงัด”
3. เป็นการทำงานเพื่อสร้าง “ปริมาณที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง” (critical mass) และการสร้างกรณีตัวอย่างเพื่อขยายผล (best practice)
4. ต้องทำตัวเป็นน้ำมันหล่อลื่น และเน้นการสนธิกำลัง (Synergy)
5. การทำงานบนฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 พันธกิจ สคส. สคส. คือองค์กรสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นหลัก จึงมีพันธกิจ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นกลไกการจัดการ
 - 1.1 จัดการให้เกิดแผนกลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ ระยะ 1-2 ปี โดยการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย และให้คณะกรรมการอำนวยการรณรงค์พิจารณา รวมถึงเสนอต่อ คบอช. เพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติด้วย
 - 1.2 แสวงหา คัดสรรองค์กรภาคีใหม่เพื่อเข้าร่วมเป็นเครือข่ายรณรงค์ลดการบริโภคแอลกอฮอล์

1.3 จัดทำฐานข้อมูลภาคี และทรัพยากร ในรูปแบบ Mapping ,Computerized ,
สิ่งพิมพ์หรืออื่น ๆ

1.4 บรรณาธิกรข้อมูลความรู้ (จากคณะอนุกรรมการด้านวิชาการและด้าน
กฎหมาย) เพื่อเผยแพร่

1.5 จัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่และการรณรงค์ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
หรือสื่ออื่น ๆ

1.6 ประสานงานสื่อสารมวลชน เพื่อการรณรงค์และประชาสัมพันธ์

2. ทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมประสานระหว่างองค์กรภาคีต่างๆ สสส. คบอช. และ
องค์กรที่เกี่ยวข้อง

2.1 การประสานกับทีมงานเลขานุการของสำนักงาน คบอช. เพื่อร่วมกันวางแผน
ยุทธศาสตร์ และแผนกิจกรรมในการรณรงค์ดังกล่าว นำเสนอให้ คบอช. พิจารณาเป็นแผน
ยุทธศาสตร์ชาติ

2.2 การประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุปบทเรียน
ระหว่างองค์กรภาคี

2.3 เชื่อมประสานด้านข้อมูลข่าวสาร ผ่านจดหมายข่าว และเว็บไซต์

3. ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนและกลั่นกรองโครงการฯ จากองค์กรภาคีต่าง ๆ
ในเบื้องต้น เพื่อขอรับทุนจาก สสส. ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการรณรงค์ และข้อตกลงร่วมของที่
ประชุมคณะกรรมการเครือข่ายฯ

3.1 สนับสนุนกิจกรรมขององค์กรภาคีด้านข้อมูลข่าวสาร วิชาการ วิทยากร สื่อ
เผยแพร่ และอื่น ๆ

3.2 ติดตามสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเพื่อประสานแก้ปัญหาและ
พัฒนาระบบสนับสนุน

2.5 วัตถุประสงค์ของชุดโครงการ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเครือข่ายองค์กรที่มีอุดมการณ์ทำงานส่งเสริมการลดละ
เลิกการบริโภคแอลกอฮอล์ อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง มีเป้าหมาย นโยบายของตนเองอย่างชัดเจน

2. เพื่อรณรงค์สร้างกระแสสังคม ปรับทัศนคติ ค่านิยม และจิตสำนึกในโอกาส
เทศกาลทางศาสนา เช่น งคเหล้าเข้าพรรษา เทศกาลทางสังคม เช่น รับน้องปลอดภัย รวมถึง การ
สร้างค่านิยมความสุขของปัจเจก ครอบครัว สังคม การสร้างค่านิยมปฏิเสธ และ สิทธิของผู้ไม่ดื่ม
เป็นต้น

3. เพื่อผลักดันนโยบายสาธารณะและร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องผลักดันนโยบาย

สาธารณะ

3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายวิทยากรนักรณรงค์ ลด ละ เลิก บริโภคแอลกอฮอล์ และ วิทยากรนักดื่มหน้าใหม่
4. เพื่อพัฒนาศูนย์ให้คำปรึกษาและแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูลผู้ประสบปัญหา และรับสมัครอาสาสมัคร
5. เพื่อพัฒนาและจัดการระบบสื่อสนับสนุนการรณรงค์ ตามยุทธศาสตร์
6. เพื่อให้สังคมรับรู้เท่าทัน และร่วมกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังกลยุทธ์ของ บริษัทเหล้าเบียร์

2.6 ตัวชี้วัดภาพรวม

1. จำนวน/คุณภาพผู้ปฏิบัติงานตมจดเหล้าเข้าพรรษา
2. จำนวน/คุณภาพผู้ร่วมเป็นอาสาสมัครรณรงค์
3. ยุทธศาสตร์หลักคั่นนโยบายสาธารณะ เรื่องพื้นที่ปลอดเหล้า ได้บทเรียน ขยายผลสู่พื้นที่อื่น และเรื่องอื่นๆ มีการเตรียมการที่ดี มีแผนงานรองรับ และผลักดันให้เกิดขึ้นตาม โอกาสที่เหมาะสม
4. ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณีไม่ดื่ม
 - ประเภทค่านิยมในวัยรุ่น
 - ประเภทวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการดื่มในชุมชน

หมายเหตุ การกำหนดตัวเลขที่ชัดเจน ควรเห็นร่วมกันจากคณะกรรมการอำนวยการฯ และภาคี เครือข่าย